

VYRIAUSYBĖS ATSTOVO PANEVĖŽIO APSKRITYJE TARNYBA

Valstybės biudžetinė įstaiga, Respublikos g. 62, 35158 Panevėžys
tel. (845) 583 443, el. p. VATpanevezys@lr.lt, http://vatpanevezys.lrv.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1887 43549

Panevėžio miesto savivaldybės tarybai

Panevėžio miesto savivaldybės merui (kopija)

TEIKIMAS

DĖL 2016 M. GRUODŽIO 29 D. SPRENDIMO NR. 1-426 PAKEITIMO

2017 m. liepos 11 d. Nr. T-9

Panevėžys

Panevėžio miesto savivaldybės taryba 2016 m. gruodžio 29 sprendimu Nr. 1-426 „Dėl komunalinių atliekų tvarkymo kainos, susidarymo normos ir dvinarės įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžių patvirtinimo, savivaldybės tarybos 2014 m. sausio 30 d. sprendimo Nr. 1-1 (su vėlesniu pakeitimu) pripažinimo netekusiu galios“ (toliau – Sprendimas) patvirtino komunalinių atliekų tvarkymo kainą, susidarymo normas ir dvinarės įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžius (toliau – Įmokos dydžiai).

Sprendimu patvirtinti Įmokos dydžiai pažeidžia Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 30² straipsnio nuostatas, Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 711 „Dėl Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės) nuostatas, Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 punkte įtvirtintą aiškumo principą, Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 4 punktą, Vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 6, 8 ir 10 punktus.

Atliekų tvarkymo įstatymo 30² straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog nustatant rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžius, turi būti „vadovaujамasi Vyriausybės patvirtintomis taisyklėmis“. Taisyklių 2 punktą taip pat numato pareigą savivaldybei atsižvelgti į Taisyklėmis patvirtintą metodiką, nustatant rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydį.

Atliekų tvarkymo įstatymo 30¹ straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog „*atliekų turėtojams atstovauja jų naudojamo nekilnojamojo turto objekto savininkas arba nekilnojamojo turto objekto savininko atstovas pagal įstatymą, arba nekilnojamojo turto objekto savininko įgaliotas asmuo, arba daugiabučio namo savininkų bendrija, individualių gyvenamųjų namų savininkų bendrija, garažų savininkų bendrija, sodininkų bendrija ar kita bendrija, arba bendrojo naudojimo objektų administratorius, arba asmenys, sudarę jungtinės veiklos sutartis bendrosios dalinės nuosavybės teisei įgyvendinti*“. Taisyklių 17 punktą detalizuoja, jog „[...] mokant savivaldybės nustatytą vietinę rinkliavą, atliekų turėtojams atstovauja jų naudojamo nekilnojamojo turto objekto savininkas, nekilnojamojo turto objekto savininko atstovas arba kiti asmenys, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 30¹ straipsnio 1 dalyje“. Darytina išvada, jog Lietuvos Respublikos teisės aktuose atliekų turėjimas iš esmės yra siejamas su nekilnojamoju turtu (jo savininku, ar jo įgaliotiniu), ką patvirtina ir Taisyklių 18 punktą, numatantis, jog nekilnojamojo turto objektai savivaldybės sprendimu turi būti suskirstomi į kategorijas (pasirinktinai pagal nekilnojamojo

turto objekto rūšis ir (ar) jų paskirtį ar kitus kriterijus). Pažymėtina, jog Panevėžio miesto savivaldybės taryba 2016 m. gruodžio 29 sprendimu Nr. 1-425 „Dėl Panevėžio miesto savivaldybės dvinarės įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos patvirtinimo“ patvirtino Panevėžio miesto savivaldybės dvinarės įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodiką (toliau – Metodika), kurios 1 priedu nustatė 19 nekilnojamojo turto objektų kategorijų.

Tačiau Savivaldybės taryba Sprendimu nustatė Įmokos dydžius tik kai kurioms iš 19os nekilnojamojo turto objektų kategorijų (atliekų turėtojams): gyvenamosios paskirties objektai (butai/individualūs namai), garažų paskirties objektai, sodų paskirties objektai, netinkami naudoti objektai. Likusioms 15 nekilnojamojo turto objektų kategorijų (iš esmės visi juridiniai asmenys) Įmokos dydžiai iš viso nėra nustatyti (t.y. šių kategorijų nekilnojamojo turto objektų savininkai nemoka dvinarės įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą), nors šių kategorijų nekilnojamojo turto objektų savininkai yra atliekų turėtojai Atlieku tvarkymo įstatymo prasme.

Taisyklių 6 punktas nustato *būtinųjų sąnaudų* sandarą. Pažymėtina, jog Taisyklių 21 punktas imperatyviai nurodo, jog „*Įmokos dydis turi būti toks, kad iš nekilnojamojo turto objektų savininkų arba jų įgaliotų asmenų surinktomis lėšomis būtų apmokėtos visos būtiniosios sąnaudos*“. Būtiniosios sąnaudos – tai atskirų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo veiklos, be kurių neįmanoma įgyvendinti komunalinių atliekų tvarkymo tikslų, uždavinių ir konkrečių priemonių, nustatytų regioniniame ir (ar) savivaldybės atliekų tvarkymo plane.

Kadangi Sprendimu Įmokos dydžiai yra nustatyti tik daliai iš 19 Metodikoje numatytų nekilnojamojo turto objektų kategorijų, darytina išvada, jog Panevėžio miesto savivaldybės taryba Sprendimu 4 nekilnojamojo turto objektų kategorijoms nustatė tokius neproporcingai didelius Įmokų dydžius, kurie padengia likusių nekilnojamojo turto objektų kategorijų atliekų turėtojų atliekų surinkimo ir tvarkymo būtinąsias sąnaudas. Todėl Sprendimas neatitinka būtinų ir pagrįstų administravimo tikslų, nes Sprendimu komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainodara nustatyta nesivadovaujant Atlieku tvarkymo įstatyme įtvirtintais principais. Savivaldybės tarybos Sprendimo mastas neįgyvendina tinkamo už atliekų perdavimą tvarkyti atlyginimo dydžio, kuris būtų siejamas su faktiškai perduotu tvarkyti komunalinių atliekų kiekiu. Įmokos dydžiai nustatyti taip, kad lemia tam tikrų atliekų turėtojų nepagrįstą išlaidų padengimą, akivaizdžiai neproporcingą dėl jų nekilnojamojo turto naudojimo paskirties galinčiam susidaryti atliekų kiekiui. Tokie neteisėtai Sprendimu nustatyti Įmokos dydžiai pažeidžia ne tik Atlieku tvarkymo įstatyme nustatytuosius komunalinių atliekų tvarkymo kainodaros principus, bet ir Panevėžio miesto savivaldybės gyventojų, mokesčių mokėtojų Sprendimu nustatytą dvinarę įmoką už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą teisėtus lūkesčius ir interesus.

Atliekų tvarkymo įstatymo 30² straipsnio 4 dalis nurodo, jog „*įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydį nustato savivaldybė, vadovaudamasi šio straipsnio 1 dalyje nurodytais principais*“. Straipsnio pirmoje dalyje nurodomi Įmokos dydžiams apskaičiuoti aktualūs principai, dalies kurių Panevėžio miesto savivaldybės taryba, Sprendimu patvirtinusi Įmokos dydžius, nesilaikė:

1. Sąnaudų susigrąžinimo principas – visos sąnaudos, susidarančios dėl atliekų tvarkymo arba kitaip susijusios su šia veikla, privalo būti padengtos atliekų turėtojų. Atsižvelgiant į Sprendimą, dalis Panevėžio miesto savivaldybės atliekų turėtojų faktiškai nemoka būtinųjų su komunalinių atliekų tvarkymu susijusių sąnaudų, o likusioji dalis nepagrįstai padengia visas būtinąsias su atliekų tvarkymu ir surinkimu susijusias sąnaudas, todėl tampa neaišku ar apskritai tinkamai užtikrinamas patirtų komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo sąnaudų susigrąžinimas.

2. „Teršėjas moka“ principas – atliekų turėtojas, perduodantis atliekų tvarkytojams atliekas, privalo padengti su atliekų tvarkymu susijusias sąnaudas. Nors Sprendimu dalis Panevėžio miesto atliekų turėtojų neprivalo mokėti jokios įmokos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, Atlieku tvarkymo įstatymo prasme už atliekų surinkimą ir tvarkymą nemokantys nekilnojamojo turto objektų savininkai lygiai taip pat yra atliekų turėtojai. Atlieku tvarkymo srityje taikomas principas „teršėjas moka“, taip pat reiškia, kad atliekų tvarkymo išlaidas turi apmokėti pirminis atliekų

darytojas arba dabartinis ar ankstesnis atliekų turėtojas ir (ar) produktų, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ar importuotojas. Manoma, jog esant nustatytiems ėmokos dydžiams šis principas yra pažeidžiamas.

3. Proporcingumo principas – apmokestinimas už atliekų tvarkymą turi būti proporcingas pas atliekų turėtoją susidarančiam atliekų kiekiui. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje ne kartą yra pažymėta, jog tais atvejais, kai yra ėmanoma nepatiriant didelių ekonominių sąnaudų nustatyti konkretų atliekų turėtojo perduodamų tvarkyti komunalinių atliekų kiekį, pastarajam tenkanti mokėtina suma turėtų būti apskaičiuojama būtent pagal minėtą atliekų kiekį. Priešingu atveju, t. y. mokėtinos vietinės rinkliavos ar kitos ėmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydį apskaičiuojant pagal galinčių susidaryti atliekų kiekį, esant objektyviai galimybei nustatyti konkretų atliekų kiekį, būtų viršijama tai, kas yra būtina principui „teršėjas moka“ ėgyvendinti.

Sprendimas dalimi, nustatančia ėmokos dydžius, prieštarauja Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 2 punktui ta apimtimi, kuria nustatyta, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs. Panevėžio miesto savivaldybės taryba Sprendimu ėmokos dydžius nustatė šališkai ir neobjektyviai – dalis Panevėžio miesto savivaldybės atliekų turėtojų moka nepagrįstai didelius ėmokos dydžius, padengiančius visas būtinąsias sąnaudas, kai tuo tarpu kiti atliekų turėtojai iš viso nėra apmokestinami.

Sprendimas dalimi, nustatančia ėmokos dydžius, pažeidžia ir Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 6 punkte ėtvirtintą savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo principą, reiškiantį, kad savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, bei Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 4 punkte ėtvirtintą nepiktnaudžiavimo valdžia principą. Administraciniu sprendimu patvirtinti ėmokos dydžiai aiškiai yra nustatyti siekiant kitų, negu numato Atliekų tvarkymo įstatymas ir Taisyklės tikslų.

Sprendimas dalimi, nustatančia ėmokos dydžius, neatitinka Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 punkte ėtvirtinto aiškumo principo, reiškiančio, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas.

Sprendimas dalimi, nustatančia ėmokos dydžius, pažeidžia Vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 8 dalyje numatytąjį bendruomenės ir atskirų savivaldybės gyventojų interesų derinimo principą. Savivaldybės institucijų priimti sprendimai bendruomenės interesais neturi pažeisti įstatymų garantuotų atskirų gyventojų teisių, tačiau Sprendimu nustatytieji ėmokos dydžiai akivaizdžiai pažeidžia Panevėžio miesto atliekų tvarkymo sistema besinaudojančių ir dvinarę ėmoką už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą mokančių dalies atliekų turėtojų teisėtus interesus.

Sprendimas dalimi, nustatančia ėmokos dydžius, neatitinka ir Vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 10 dalyje numatytojo vietos savivaldos veiklos skaidrumo principo, nes yra priimtas tinkamai nesivadovaujant nei Lietuvos Respublikos teisės aktais, nei pačios savivaldybės patvirtinta Metodika.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, ir remdamasi Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktu,

si ū l a u artimiausiame tarybos posėdyje svarstyti 2016 m. gruodžio 29 sprendimu Nr. 1-426 „Dėl komunalinių atliekų tvarkymo kainos, susidarymo normos ir dvinarės ėmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžių patvirtinimo, savivaldybės tarybos 2014 m. sausio 30 d. sprendimo Nr. 1-1 (su vėlesniu pakeitimu) pripažinimo netekusiu galios“ patvirtintos dvinarės ėmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžių pakeitimo klausimą.

Šis teikimas turi būti apsvarstytas artimiausiame tarybos posėdyje (bet ne vėliau kaip per 1 mėnesį). Apie priimtą sprendimą Vyriausybės atstovui turi būti pranešta raštu per 10 dienų nuo sprendimo priėmimo dienos.

Pagal Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 4 straipsnio 9 dalį, meras artimiausiame savivaldybės tarybos posėdyje su šiuo teikimu privalo supažindinti savivaldybės tarybos narius.

Vyriausybės atstovė

Kristina Nakutyte